

Mässling

Vaccination infördes successivt på 1970-talet. Vaccin mot mässling, påssjuka och röda hund ingår i barnvaccinationsprogrammet sedan 1982. Barnet får sin första dos vid 18 månaders ålder. En andra dos ges nu under första eller andra skolåret. Tidigare gavs denna dos när barnet var 12 år.

Vaccinationstäckningen i Sverige är hög vilket gör att vi inte behöver riskera någon omfattande smittspridning. Däremot är mässling fortfarande vanligt i många länder varför vi även i fortsättningen kommer få enstaka fall och viss smittspridning i landet.

Vid misstanke om mässling skall patienten inte sitta i väntrum utan direkt tas in på undersökningsrum, gärna via separat ingång. Det är också viktigt att misstänkta fall provtas och icke-immuna personer i omgivningen ges profylax enligt nedan. Kontakta infektionsläkare och Smittskyddsenheten snarast vid misstänkta fall.

- Smittämne:** Mässling orsakas av ett virus som tillhör gruppen paramyxovirus
- Smittväg:** Luftburen smitta via aerosol. Mottagliga individer smittas via luftvägar eller via ögonens slemhinnor. Tillsammans med vattkoppor är mässling en av våra mest smittsamma sjukdomar.
- Inkubationstid:** 7-18 dagar, oftast 10-12 dagar.
- Smittsamhet:** En person med mässling smittar vanligtvis från 4 dagar före utslagens debut fram till 4 dagar efter det att utslagen uppträdde.
- Symtom:** Insjuknandet är akut med snabbt stigande feber. Typiskt är röda ögon och luftrörsbesvär i form av torrhosta. Efter någon dag kommer ett storfläckigt utslag som ofta flyter samman. Ibland kan man även se Kopliks fläckar, små saltkornliknande förändringar på kindslemhinnan.
- Komplikationer:** Komplikationer är ganska vanliga främst med bakteriella sekundärinfektioner som bihåle- öron eller lunginflammation. Mindre barn kan drabbas av pseudokrupp. Encefalit är en allvarlig komplikation som uppträder ungefär hos vart 1000:e fall.
- Immunitet:** Personer födda före 1960 har i stor sett alltid haft mässling och är immuna.
- Personer födda mellan 1960-1980 kan behöva vaccinering om:
- man inte haft mässling
 - man inte är vaccinerad
 - man bara fått en dos vaccin mot mässling
- Personer födda 1981 eller senare i Sverige har blivit erbjudna vaccination inom det allmänna vaccinationsprogrammet.
- Vaccin:** Kombinationsvaccin mot mässling, påssjuka och röda hund. Ingår i barnvaccinationsprogrammet och ges vid 18 månaders ålder och vid 6-8 års ålder. Till ovaccinerade vuxna ges två doser vaccin med minst 4 veckors mellanrum. Då det är ett levande försvagat vaccin så skall man inte ge det till gravida eller till personer med nedsatt immunförsvar.

För vården

Diagnostik: Diagnostiken sker via pcr prov på nasofarynx-/svalgsekret, urin och blod. Ta telefonkontakt med Mikrobiologen så att diagnostiken inte fördröjs. Analysen utförs dagligen men provet skickas från Mikrobiologen i Växjö till Skåne.

Postexpositionsprofylax till icke-immuna:

Inte immuna är främst små barn som ännu inte vaccinerats, personer som avstått från vaccination samt personer födda på 60- och 70-talen. Personer födda på 50-talet räknas som naturligt immuna och alla som är födda 1981 eller senare har erbjudits vaccination inom det allmänna vaccinationsprogrammet.

De som bedöms som icke immuna erbjuds profylax. Upp till 72 timmar från exposition kan man ge MMR-vaccination. Har det gått 3-6 dygn efter exposition kan man ge gammaglobulin 0,2 ml/kg i.m., max 15 ml. Någon antiviral behandling finns inte.

Resepfylax:

Vaccination rekommenderas till ovaccinerade personer som inte haft mässling och som ska resa till länder där mässling är vanligare än i Sverige, gäller även länder i Europa med ökad förekomst. Vaccinationen sker i första hand på vårdcentral, 2 doser med minst fyra veckors mellanrum. Det går bra att vaccinera personer som är tveksamma till om de haft sjukdomen eller inte vet om de blivit vaccinerade, liksom de som haft någon av de andra sjukdomarna som ingår i vaccinet. Observera att gravida och personer med nedsatt immunförsvar inte skall vaccineras då vaccinet är ett levande försvagat vaccin. Vaccinet innehåller även spår av äggprotein.